

Hallituksen esitys Suomen Eduskunnalle erinäisten asiain siirtämisestä Suomen Senaat- tin ja Kenraalikuvernöörin ratkaistavaksi.

Maaliskuun 7/20 päivänä 1917 annetun julistuskirjan mukaan, joka koskee Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiosäännön vakuuttamista sekä jälleen saattamista täysin toteutetuksi, on Suomen eduskunnalle muun muassa esitettävä ehdotuksia erityisiksi perustuslakisäännöksiksi, joiden kautta maan valtiosääntöä kehitetään. Ennenkuin nämä esitykset ehtivät valmistua, käy kuitenkin tarpeelliseksi järjestää maan hallitusasiain hoito väliaikaisen lain kautta niin että samalla kun osa niistä edelleen on alistettava korkeimman hallitusvallan tutkittavaksi, siirretään/osa joko Kenraalikuvernöörin tahi Suomen Senaatin Talousosaston lopullisesti päätettäväksi.

Korkeimman hallitusvallan tutkittavaksi alistetaan ne asiat, jotka koskevat Venäjän etuja, Venäjän ja Suomen välisiä oikeussuhteita tahi niistä johtuvia asioita taikka Venäjän kansalaisia ja laitoksia. Mitkä asiat ovat tämän laatuaisia, on lähitulevaisuudessa lainsäädäntötoimenpitein määrättävä. Kunnes niin tapahtuu, täytyy ratkaisun kussakin yksityistapauksessa jäädä harkinnan varaan.

Korkeimman hallitusvallan ratkaistaviksi jäisivät edelleen Valtiopäivien kokoonkutsuminen, niiden avaaminen, lopettaminen ja hajottaminen Valtiopäiväjärjestyksen mää-

räysten mukaisesti, korkeimmalle hallitusvallalle olennaisesti kuuluvina toimina, joihin korkein hallitusvalta muodollisesti Valtiopäiväjärjestyksen hengen mukaan ei voi olla osaaottamatta. Väliaikainen hallitus tahtoo kuitenkin tässä yhteydessä huomauttaa, että sen tarkoituksena ei suinkaan ole käyttää oikeuttaan Valtiopäivien hajottamiseen minkäänlaisten omien tarkoituksperiensä ajamiseen; takeena tästä on se, että Väliaikainen hallitus jo on ilmoittanut olevansa suostuvainen Suomen hallitsemista koskevista asioissa nojautumaan eduskunnan luottamusta nauttivaan Senaattiin.

Vihdoin nimittäisi korkein hallitusvalta Kenraalikuvernööriin ja hänen apulaisensa sekä vahvistaisi, Suomen Senaatin Talousosaston esityksestä, virkaan Ministerivaltiosihteerin ja hänen apulaisensa.

Kenraalikuvernööriin tulee ehdotetun väliaikaisen lain mukaan nimittää Suomen Senaatin Talousosaston jäsenet ja prokuraattori Suomen eduskunnan luottamusta nauttivista henkilöistä. Sen ohessa on hän oikeutettu nimittämään kansliansa virkamiehet. Ollen lain mukaan Senaatin puheenjohtaja on hänellä sitäpaitsi tilaisuus vaikuttaa kaikkien sen käsiteltävien asiain ratkaisuun.

Syyskuun 13 päivänä 1892 annetun Senaatin ohjesäännön mukaan ratkaisee Suomen Senaatin Talousosasto ennestään surren osan Suomen hallitusasioita. Tällaisten asiain lukua on sittemmin lisätty 23 päivänä heinäkuuta 1896 annetulla asetuksella, joka koskee Senaatille suotua oikeutta ratkaista eräitä asioita, kuitenkin siten, että viimeksimainitun asetuksen mukaan Senaatin toimivaltaan siirtyneistä, samaten kuin muutamista ohjesäännössä mainituistakin asioista on ollut hankittava Kenraalikuvernööriin lausunto, kun hän ei ole ottanut osaa niiden käsittelyyn Senaatissa, sekä että jos Kenraalikuvernöörillä on ollut toinen mielipide kuin Se-

naatin enemmistöllä, asia on ollut lykättävä Keisarin ja Suuriruhtinaan tutkittavaksi.

Tärkeimmät niistä asioista, jotka ehdotetun lain mukaan tulevat Senaatin Talousosaston lopullisesti ratkaistavaksi, ovat seuraavat:

esitysten antaminen eduskunnalle ja sellaisten eduskunnan tekemien päätösten hyväksyminen, joiden voimaan tulemista varten vaaditaan hallituksen vahvistus, elleivät esitykset ja päätökset koske Venäjän etuja, Venäjän ja Suomen välisiä oikeussuhteita tai niistä johtuvia asioita taikka Venäjän kansalaisia tai laitoksia Suomessa;

tulo- ja menoarvion vahvistaminen sekä varojen myöntäminen sen yli;

hallinnollisten asetusten antaminen, muuttaminen ja kuomoaminen ylempänä mainituin edellytyksin;

kirkolliskokouksen kokoonkutsuminen ja kirkolliskokouksen puheenjohtajan määrääminen, jos arkkipiispalla on este, sekä kirkolliskokouksen päätösten vahvistaminen;

kysymykset uusista yleisistä laitoksista ja virastoista; eläkkeiden ja armolahjojen myöntäminen sekä armahdusoikeus.

Senaatin Talousosaston lopullisesti päätettäväksi tulevat, ylempänä mainittavin poikkeuksin, myöskin ne virkanimitykset, jotka tähän saakka ovat olleet Keisarin ja Suuriruhtinaan ratkaistavat. Virkanimityksistä on lopullisia määräyksiä otettavissa eduskunnalle jätettävään esitykseen uudeksi Hallitusmuodoksi.

Senaatin Talousosaston lopullisesti ratkaistavaksi tulevat vihdoin ne Aleksanterin Yliopistoa koskevat asiat, jotka tähän saakka Keisari ja Suuriruhtinas on päättänyt. Sellaisia ovat kanslerin nimittäminen, sijaiskanslerin nimittäminen kanslerin esityksestä, uusien Yliopistoa koskevien asetusten

vahvistaminen ja voimassa olevien kumoaminen tai muuttaminen sekä uusien määrärahojen myöntäminen Suomen valtion varoista Yliopiston tarpeisiin. Yliopistoa koskevista perussäännöksistä myöskin mikäli ne käsittävät edellä mainittuja asioita, annetaan eduskunnan vuonna 1917 tekemän anomuksen mukaisesti esitys eduskunnan hyväksyttäväksi.

Ehdotetun lain mukaan tulee Senaatin Talousosaston sille siirtyneissä asioissa hankkia Kenraalikuvernöörin lausunto siitä, katsooko hän asian koskevan Venäjän etuja, Venäjän ja Suomen välisiä oikeussuhteita tahi niistä johtuvia asioita taikka Venäjän kansalaisia tai laitoksia Suomessa. Ellei hän asiaa senlaatuiseksi katso, astuu Senaatin päätös voimaan, päinvastaisessa tapauksessa tulee Senaatin alistaa kysymys päätösvallasta korkeimman hallitusvallan ratkaistavaksi taikka toimenpide asiassa raukee.

Edellä olevain periaatteiden mukaan valmistettu lakiehdotus, joka annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi, on näin kuuluva:

Laki

erinäisten asiain siirtämisestä Suomen Senaatin ja Kenraalikuvernöörin ratkaistavaksi.

Täten säädetään: Kunnes Venäjän ja Suomen välinen oikeussuhde eduskunnan myötävaikutuksella uudesti järjestetään taikka kunnes perustuslain määräämässä järjestyksessä muuten toisin säädetään, määrätään täten Eduskunnan päätöksen mukaisesti seuraavaa:

1 §.

Suomen Senaatin Talousosaston lopullisesti ratkaistavaksi siirretään ne Suomen asiat, jotka Keisari ja Suuriruhtinas

tätä ennen voimassaolleiden säännösten mukaan on ratkaisut Suomen lainsäädännön ja hallinnon järjestyksessä, ei kuitenkaan sellaisia, jotka koskevat Venäjän etuja, Venäjän ja Suomen välisiä oikeussuhteita tai niistä johtuvia asioita taikka Venäjän kansalaisia tai laitoksia Suomessa, eikä 2 §:ssä mainittuja virkanimityksiä.

2 §.

Korkein hallitusvalta nimittää Kenraalikuvernöörin ja hänen apulaisensa, vahvistaa Suomen Senaatin Talousosaston esityksestä virkaan Ministerivaltiosihteerin ja hänen apulaisensa sekä kutsuu kokoon, avaa, lopettaa ja hajottaa valtiopäivät.

Kenraalikuvernööri nimittää Senaatin Talousosaston jäsenet ja prokuraattorin Suomen eduskunnan luottamusta nauttivista henkilöistä. Kenraalikuvernöörin asiana on myöskin määrätä kansliansa virkamiehet.

3 §.

Tämän lain mukaan Senaatin Talousosaston ratkaistavaksi siirtyneissä asioissa on hankittava Kenraalikuvernöörin lausunto siitä, katsooko hän asian koskevan Venäjän etuja, Venäjän ja Suomen välisiä oikeussuhteita tai niistä johtuvia asioita taikka Venäjän kansalaisia tai laitoksia Suomessa. Ellei hän asiaa senlaatuiseksi katso, astuu Senaatin päätösvoimaan; päinvastaisessa tapauksessa Senaatti alistakoon kysymyksen päätösvallasta korkeimman hallitusvallan ratkaistavaksi taikka toimenpide asiassa raukee.
